

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

Art. I. De Sacramento Pœnitentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

TITVLVS XXXVIII.

De Pœnitentiis & Remissionibus.

V Indicativis succedunt Pœnæ Ecclesiæ Medicinales: & ad hanc quidem Rubricam Pœnitentiæ sive satisfactioes, præsertim quæ fidelibus Pœnitentiæ Sacramentum obeuntibus in foro Conscientiæ interno imponuntur, earumque Remissiones.

ARTICVLVS I.

De Sacramento Pœnitentiæ.

SUMMARIUM.

1. Pœnitentia etymon & significatio.
2. Ejus definitio, ut Virtus, & ut Sacramentum est.
3. Sacramentum post Resurrectionem institutum est à Christo.
4. S. Petro & reliquis Apostolis conferente potestatem Clavium.
5. Per modum Judicij exercendam.
6. Ejus Forma est Sacerdotis absolutio.
7. Materia remota sunt hominis baptizati peccata Actualia.
8. Etiam venialia, & jam semel remissa.
9. Proxima verò Contritio & Confessio pœnitentiæ.
10. Satisfactio pars ejus tantùm integralis est.
11. Sacramentum hoc in peccatum lapsò medium ad salutem necessarium est.
12. Saltem susceptum in voto.
13. Ex præcepto divino obeundum est in articulo mortis.
14. Imò etiam extra istius periculum.
15. Certum tempus ei non præfixum Divinò.
16. Ecclesiastico autem Jure obeundum semel in anno est.
17. Etiam à conscientio peccati merè interni.
18. Non tamen à conscientio solius venialium.
19. Qui tamen de statu suo Sacerdotem edocere tenetur.
20. Etiam pueri obligantur ad annuam confessionem.
21. Quæ de Jure obiri potest quòvis temporis anni.
22. Ex consuetudine Paschali tempore peragi debet.
23. Et ultra id dilata omitti nequit.
24. Confessione invalida, præcepto satisfieri, asserentium.
25. Et negantium verior doctrina.
26. Eam omitentes privantur sacrâ sepultura.
27. Et alicubi in eos lata est excommunicatio.
28. Quæ confessione solùm ficta non evasatur.

R e e

Pœnitenti-

1. **P**oenitentia, si nominis etymon, vel Punctionem seu poenae sententiam, secundum S. Augustinum *Lib. de Vera & falsa Poenit. cap. 10.* & Isidor. *Lib. 3. Etymolog. cap. ult. vel, secundum Graecam vocem πενίτιον, Conversionem seu mutationem mentis in homine, praeterita peccata sua plangente, can. 1. dist. 3. si vero frequentiore ejus utrum spectemus, aliquando denotat specialem, & à cæteris omnibus distinctam virtutem: aliquando unum ex septem novae Legis Sacramentis: aliquando satisfactionem pro peccatis impositam vel exhibitam, Sylvester *V. Poenitentia, n. 1.**

2. Pro Virtute accepta ad mentem D. Thomae 3. p. q. 85. art. 1. & 3. est Detestatio seu dolor animi de peccato commisso, quatenus est offensa sive injuria illata Deo, ex intentione eam compensandi: sive, ut eodem sensu aliqui non male dicunt, est Habitus inclinans ad actum, quò detestamur peccatum commissum, de eoque dolemus, quatenus eò Deus à nobis offensus est, ex intentione eam abolendi & compensandi, sive pro ea satisfaciendi.

Prout Sacramentum est, Poenitentia esse dicitur Sacramentum reconciliationis cum Deo post lapsum personalem, institutum per modum iudicii: sive Sacramentum, quò peccata, post Baptismum commissa, & legitimo ministro cum detestatione & dolore debito manifestata, virtute Clavium seu Sacerdotalis absolutionis desentur. Quod Sacramentum, ut cætera Novae Legis, à Christo Domino institutum esse, definitio est Oecumenicorū Conciliorum, Florent. *Sess. ult. in Decreto Unionis & Trident. Sess. 14. can. 1. & 2.*

3. Institutum autem ab ipso est post suam Resurrectionem, Joan. *cap. 20. V. 22.* ubi discipulis suis apprensus, insufflavit & dixit eis, *Accipite Spiritum sanctum: quo-*

*rum remisistis peccata, remittantur eis, & quorum remiseritis, retenta sunt: quibus Apostolorum in terris potestas est completa; cum enim ipsis in ultima Cæna sacerdotiò jam initiatis, in corpus suum verum, sive hoc per consecrationem conficiendi contulisset potestatem, post Resurrectionem suam eisdem apprensus adjecit alteram, ipsisque cum regni cælorum Clavibus Matth. *cap. 16. V. 19.* promissam potestatem concessit in corpus suū Mysticū, quod fideles constituunt, sive istos in peccatum lapsos iudiciariā potestate absolventi & sanctificandi. Unde, de Sacerdotibus, Apostolorum in ea potestate successoribus, loquens S. Hieronymus *Epistol. 1. ad Helidor. Apostolico*, inquit, *gradus succedentes Christi corpus sacro ore consciunt, per quos & nos Christiani sumus: qui claves regni cælorum habentes, quodammodo ante diem iudicii iudicant.* Similia habent SS. PP. & Ecclesiae DD. alii, ut observat S. Synodus Tridentina *Sess. cit. cap. 1. ubi cit. cap. 20.* relatum Christi *Insigni factio & verbis tam perspicuis potestatem remittendi & resolvendi peccata, ad reconciliandos fideles post Baptismum lapsos Apostolis & eorum legitimis (in ordine Sacerdotali) successoribus fuisse communicatam, universorum Patrum sensus semper intellexit.**

4. Quoniam autem Sacramentum hoc Fidelibus administratur per modum iudicii, sicut alia iudicia Criminalia, sic etiam ipsum rei accusationem & iudicis sententiam requirit. Accusationem constituit dolor & confessio ipsius poenitentis, peccata sua cum proposito non peccandi de cætero detestantis & Ecclesiae clavibus subijcientis: ex quibus actibus dolor & confessio peccatoris istius Sacramenti Materia: Forma autem est absolutio Sacerdotis, secundum *cit. Sess. cap. 3. §. 6.* quæ etiam tribuit effectum principalem sive re-

Ve remissionem culpæ: cujus tamen reatu absolutionis virtutē jam deletō & sublatō; quia reatus pœnæ istiusve pro peccato subeundæ obligatio remanet, ad istius ac proinde peccati plenam & perfectam destructionem ex parte pœnitentis ultra dolorem & confessionem exigitur satisfactio: quā etiam pœna temporalis ad eamque subeundam obligatio tollatur, *citr. Suarez Disp. 38. f. 1. n. 3. Laiman Lib. 5. tract. 6. cap. 3. n. 6. & Palao Tract. 23. disp. Univ. p. 4. n. 11.*

7. Sicut autem reliquorum, sic etiam Pœnitentiæ Sacramenti materia alia Remota, alia Proxima est: & Remota quidē, circa quam Sacramentum hoc &, tam dolor & confessio ipsaque satisfactio pœnitentis, quā Sacerdotis absolutio versatur, sunt omnia peccata actualia commissa post Baptismum, ex doctrina S. Thomæ *citr. p. 3. q. 84. art. 2.* & definitione Concilii Tridentini *Sess. cit. can. 1. & cap. 2. Commissa*, inquam, *post Baptismum, & Omnia.*

Prius; quia peccatum Originale non propriā, sed alienā voluntate commissum est: ad quod delendum à Christo Baptismus: Pœnitentiæ autem Sacramentum ab eo institutum est in remedium peccatorum propriā voluntate commissorum. Cui non obest; quōd, cum Baptismus validē quidem suscipitur, sed ob defectum debitæ dispositionis & gratiæ obicem positum, informis est, eum suscipiens neque Originale, neque Actualium peccatorum antē commissorum remissionem consequatur per ipsum, sed per contritionem aut Pœnitentiæ Sacramentum postea susceptum; quia hoc per accidens, & ideo fit, quōd Sacramentum hoc debitē suscipiendō indispositio & gratiæ obex tollatur, ut rectē observat *citr. Palao p. 5. n. 1.*

8. Posterius; quia hujus Sacramenti materia sunt non solum mortalia, sed ve-

nialia quoque, & ea etiam peccata, à quibus pœnitens jam semel fuit absolutus, eō tamen discrimine; quōd mortalia eō ipsō, quōd pro remissione Ecclesiæ clavibus subijci debeant, necessaria, *Sess. cit. can. 7. & cap. 5.* venialia autem & mortalia, à quibus absolutio semel impetrata jam fuit, sufficiens sive idonea duntaxat hujus Sacramenti materia sint, *Extravag. 1. inser. com. de Privileg.* cum de iis, sicut pœnitens iterum dolere seque accusare, sic eum confitentē absolvere possit sacerdos: ut luculenter docet praxis fidelium, ad majorem sui confusionē, ad uberiores gratiæ plenæque remissionis pœnarum temporalium consecutionem, ad reliquarum peccati omnimodam abolitionem non solum instituentium confessiones annuas, & de omnibus totius vitæ antea actæ generales: sed per pœnitentiā jam expiatæ vitæ peccata quædam salubriter repetentium, ad evitandum periculum nullitatis Sacramenti, cum ambiunt, an alia, de quibus se accusarunt, vel commissa, aut vera peccata etiam venialia, ac proinde certa absolutionis materia sint, *citr. Suarez Disp. 18. f. 1. n. 12. Laiman cap. 3. n. 5. & Palao p. 6. n. 4.*

9. Proxima hujus Sacramenti Materia, secundum decreta *citr. Conciliorum Florent. §. Quartum, & Trident. Sess. cit. can. & cap. 3.* sunt actus ipsius pœnitentis, Contritio & Confessio cum Forma ejus essentiam constituentes, & satisfactio id integraliter perficiens, S. Thomas *citr. p. 3. q. 84. art. 2. & Suarez Disp. 18. f. 3. n. 3.* Ratio de contritione & confessione est; quia Sacramentum hoc institutum est per modum judicii criminalis: quod essentialiter exigit accusationem rei, eive succedaneam inquisitionem sive manifestationem delicti: quæ cum in Pœnitentiæ Sacramento ordinetur ad consequendam culpæ remissionem, ut hanc mereatur, *ur, age*

aur, necessariò esse debet dolorosa; cum simpliciter & sine ullo dolore seu cordis contritione facta, historica potius narratio sit, quam sui accusatio ordinata ad obtinendam remissionem. De satisfatione autem; quòd ad criminalis iudicii integritatem & plenam consummationem pertineat poenitentia, reo injungenda ad delicti vindictam & temporalis poenae abolitionem.

11. Haecenus paucis declaratum Poenitentiae Sacramentum, vel in re, vel in voto omnibus, qui post Baptismum vel in isto mortale peccatum commiserunt, necessarium est necessitate Medii sive ita; ut huiusmodi peccati reus absq; illò, licet inculpabiliter omisso vel ignoratò, remissionè & salutem aeternam consequi, secundum ordinariam Dei Legem non possit, ut desumitur ex illo, *Nisi poenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis* Lucae cap. 13. v. 3. & ex definitione Trident. Sess. cit. cap. 4. & can. 5. Ratio est, quia *Sacramentum Poenitentiae lapsis post Baptismum ad salutem necessarium est, ut nondum regeneratis ipse Baptismus*, verba sunt ejusdem Sess. cap. 2. his autem Baptismum, in re; aut votò susceptum, secundum ordinariam Dei legem ita necessarium, ut sine eo, licet inculpabiliter omisso vel omnino ignorato, salutem aeternam consequi nemo valeat, Catholica & à cit. Conciliis Florent. §. *Primum*, & Trident. Sess. 7. can. 5. definita veritas est, juxta illud: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei*, Joan. cap. 3. v. 3. cit. S. Thomas q. 86. art. 2. & Suarez Disp. 17. s. 2. & 3. n. 3.

12. In re, inquam, vel in voto, sive Sacramentò hoc susceptò, vel ejus suscipiendi desiderio ac proposito: quòd in dilectione Dei super omnia contritionèque Charitate firmata continetur: quia ante istius Sacramenti actualem receptionem gratia

Divina recuperari potest elicitò actu peccatae contritionis vel amoris Dei super omnia, secundum ejusdem S. Synodi Sess. 6. cap. 14. & Sess. 14. cap. 4. ut, si quis peccata sua actu confiteri inculpabiliter non valeat, ejusmodi actus virtute justificatus aeternam salutem nihilominus consequatur.

Propter hanc ejus necessitatem fideles peccati mortalis reos, ad istius Sacramenti usum Divinò præceptò obligari, communis sensus est T. T. & dogma Synodi Tridentinae cit. Sess. 14. cap. 5. id defumentis ex ipsa ejus institutione, quam cap. 1. à Christo factam asseruit verbis, *Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis* Jo. cap. 20. v. 22. vi cujus præcepti quilibet mortalis peccati conscientiam habens ab iisdem ad peccatorum suorum confessionem saltem obligatur in articulo seu probabili periculo mortis, undecunque, etiam ex sententia iudicis imminenti, Suarez Disp. 15. s. 6. n. 1. & melioris notæ T. T. plerique, teste Palao disp. Univ. cit. p. 3. n. 7. & Stoz Tribunal. Penit. p. 3. q. 1. art. 3. n. 12. ut meritò ejus observantiam commendans & urgens Innocentius III. in Concilio Lateranensi, c. *Cum infirmitas* 13. relatò, medicis corporum, ad aegros periculosè decumbentes vocatis, non solum sub excommunicationis interminatione prohibuerit; ne pro corporali salute aliquid eis suadeant, quòd in periculum animæ convertatur, v. g. procuracionem abortus vel pollutionem: sed insuper præceperit; ut aegros per se vel alios moneant & inducant ad vocandos medicos animarum: huiusque suæ ordinationis transgressores usque ad competentem satisfactionem ab Ecclesiæ ingressu voluerit arceri. Cui saluberrimæ sanctioni inharens Pius V. *Constitutione*, quæ incipit *Super gregem*, edita 1566. ita decumbentium

Bentium visitationem ultra diem tertium iisdem vetuit: nisi de peccatorum confessione peractâ ipsis fides à confessario in scriptis fiat, vel confessarius ex iusta causa infirmo longius tempus concedendum iudicet. Præterea Universitatibus & Collegiis Medicorum, gravissimis pœnis in transgressores statutis, præcepit; ut, cum medendi Licentiam vel Doctoratus gradum alicui conferunt, ab ipso de hac sua constitutione observanda exigant juramentum, Navarrus *Manual. cap. 25. n. 61.* Quaranta in *Summa Bulgar. V. Medicus*, & Wagnereck in *Exegesi e. cit.* ubi tamen, Piam hanc Constitutionem Germaniæ nostræ usu nunquam receptam vel non-usu, magno animarum detrimento, abolitam monet.

14. An extra articulum & periculum mortis Sacramentum hoc obeundi obligatio aliquando in vita, & quando deetur, dubium & ancipitis resolutionis controversia est: in qua, sicut id à mortalis peccati sibi concisus non differri, sed quamprimum comode possunt, obiri consultiſſimum esse, agnoscunt omnes, qui SS. Patrum & ipsarum etiam Sacrarum paginarum, peccatores ad agendam & de die in diem non differendam pœnitentiam excitantium, sententias præ oculis habuerunt. Non desunt tamen maximi in sacra Theologia nominis DD. qui Pœnitentiæ, statim, imò extra periculum illud agenda, præceptum dari negent; quòd tam de præcepto, quàm de tempore ejus executioni extra periculum mortis à Christo determinato non satis consistet.

15. Sed esto, certum tempus à Christo designatum non sit, eam tamen etiam, seclusâ Eccl. siasticâ, & Divinâ solùm lege spectatâ, diu v. g. ultra tres quatuorve annos differri sine peccato non posse, existimo. Moveor autoritate Sacrarum

paginarum, non solùm peccatores à pœnitentiæ procrastinatione dehortantium, *Ne tardes converti ad Dominum: & Ne differas de die in diem; subidè enim veniet ira Dei: Ecclesiast. cap. 5. v. 8.* sed ejus dilationem præsertim usque ad articulum mortis, tanquam vocationis gratiæque & amicitie Divinæ vilipensionem & contemptum severè reprehendentium, *Vocavi & renuisti &c. despexistis omne consilium meum & increpationes meas neglexisti. Ergo quoque in interitu vestro ridebo, Proverb. cap. 1. v. 28.* & ad Roman. *cap. 2. v. 4.* quò loco Apostolus, *An ignoras, inquit, quòd bonitas Dei ad pœnitentiam te adducit? Secundùm duritiam tuam & impenitens cor thesaurizas tibi iram in die ira:* quibus verbis pœnitentiæ dilatione Dei, peccata vindicantis, iram & ipsa peccata augeri; ac proinde, illius dilatione gravi culpâ non vacare, insinuat. Consonant SS. PP. & Ecclesiæ DD. Gregorius, cujus *Homil. 11. in Ezech.* notatu digna sententia est, *Peccatorem Deus diu expellat, ut redeat: Non redeunti atque contemnti, in pœn. m. peccati, pœnitentiæ dilatione commissi, Offendiculum ponit, ubi gravius impingat.* S. Augustinus Pœnitentiam seram, infirmam & periculosam vocans, *Sermon. 57. de Temp. Pœnitentia que ab infirmo petiur, infirma est: qua autem à moriente petiur, timeo, ne & ipsa moriatur.* Unde ad Fratres in Eremito *Serm. 71. Satis, inquit, alienus est à fide, qui ad agendam pœnitentiam tempus senectutis expectat.* quibus similes SS. PP. sententiæ passim obviæ sunt. Id ipsum persuadet ratio; quia magna hominis inordinatio est, diu & præsertim ad vitæ exitum voluntariè carere amicitia & gratiâ Divinâ, eamque, cum facillè posset, nolle recuperare: sed potius perseverare in statu peccati, iræque Dei & æternæ damnationi

mationi obnoxium manere cum morali periculo istius incurrenda; quia in peccato mortali diu persistens se exponit manifesto periculo novi peccati, eo ipso; quod homo sine gratia sanctificante a novo peccato diu se non contineat, juxta definitionem Concilii Milevitani *can. 3.* Et perpetua indurationis atque impenitentiae finalis, secundum textus *citr.* Quare peccator dictum sibi existimet illud S. Augustini, *Age penitentiam, dum sanus es: si sic agis, dico tibi; quod securus es; quia penitentiam egisti eo tempore, quo & peccare potuisti: si autem via agere penitentiam, quando jam peccare non potes, peccata te dimiserunt, non tu illa.* Ex his modo quidem iudicio satis constat de Poenitentiae praecipito Divino.

Neque obstat; quod ejus executioni designata non sit certa dies vel tempus, cum; quia etiam Deum colendi praecipitum Naturale ante legem Mosaicam; & hodie Fidei & Charitatis actus eliciendi obligatio datur, quantumvis ante legem illam cultui Dei, & hodie actibus illis eliciendis dies aut tempus certum non sit determinatum: tum verò; quia, sicut Sabbathi dies Divino cultui in Decalago à Deo, sic ab Ecclesia Poenitentiae agenda tempus determinatum est à Concilio Lateranensi *cap. 21.* & confirmatum à Tridentino *Sess. 14. cap. 5. & can. 8. de Sacram. Penit.* quorum Conciliorum priori, *c. Omnia utriusque 12.* relato, statutum est, *Omnia utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua peccata saltem semel in anno, fideliter confiteatur proprio sacerdoti, & injunctam sibi penitentiam propria viribus studeat adimplere: cujus famosissimi decreti, sicut obligatione fideles, usu rationis praeditos, affici, & impletione etiam praecipita Divina de Po-*

nitentia diu non differenda satisfieri, satis exploratum: sic

Dubium est, an eò praecipitum annuam confessionem obire teneantur fideles sibi conficii peccati merè interni & venialis; interni enim solius reum ad illam obligari, negasse fertur Margarita Confessorum *V. Confessio*, quod Ecclesia careat potestate in actus merè internos; Verum; quia *c. Omnis cit.* relatum Ecclesiae praecipitum de confessione annuae actu non merè interno, & praecipitum de agenda poenitentia Divinum indubitata etiam ad cogitationis merè interna peccata se extendit, singularem Margaritae Opinionem temeritatis meritis arguit Suarez *Disp. 36. s. 2. & c. cit.* praecipitum annuae confessione peccata etiam interna affici, indubitata docet cum Navarro in *can. Fratres 8. dist. 5. de Penit. n. 59.* cum propter communem Ecclesiae sensum & ulum fidelium *c. cit.* de internis etiam peccatis accipientium: tum verò propter *c. Omnis cit.* fidelibus peccatorum suorum simpliciter omnium, ac proinde internorum quoque, confessionem praecipientis generalitatem.

Propter hanc rationem, venialis duntaxat peccati sibi conficiam annuae confessionis praecipitum Ecclesiasticò teneri, cum S. Bonavent. in *4. dist. 17. art. 4. q. 1.* & Alensi *p. 4. q. 77. memb. 1. art. 1. & 2.* existimat Fagnanus in *c. Omnis cit. à n. 14.* pro sua hac Opinione allegans D. Thomam *cit. dist. 17. q. 3. art. 1. q. 3.* Sed contra aliorum DD. sensum communem & PP. Tridentinos *cit. Sess. 14. cap. 5. & can. 7.* disertè asserentes, peccata venialia taceri citra culpam posse, & multis aliis remediis expiari. Quod verum non esset, si eorum tantum alicujus sibi conficiam annuae confessionis praecipitum Ecclesiasticò adstringeretur. Quare melius, istò ejusmodi fidelem adstringi, cum

Sylvestro

Sylvestro 7. *Confessio* 1. n. 14. Soto *dist.* 18. q. 1. art. 3. & aliis negant *cit.* Suarez *f. 2. n. 8.* & Laiman. *cap. 5. n. 12.* pro se ipsi quoque allegantes D. Thomam *ibid. dist. 16. q. 2. art. 2. q. 3. c. Omnis cit.* propositum Concilii Lateranensis præceptum de peccatis solum mortalibus exaudiendum, asserentem: quod etiam ratio evincit; quia Concilii Lateranensis PP. intentio non fuit peccata confitendi obligationem omnino novam imponere: sed ei, quæ præcepto Divinò imposita jam erat, determinare certum tempus, ultra quod confessionem differre non liceret, ut Trident. *cit. cap. 5.* declarat: præcepto autem Divinò mortalis duntaxat peccati confitendi, ad Pœnitentiæ Sacramentum adstringuntur.

9 Sed, licet præceptum etiam Ecclesiasticum hos tantum urgeat, constans tamen fidelium sensus & usus ad confessionem annuam indiscriminatim omnes vel obligat vel seriò adhortatur; cum nemo facile sit, qui hominis eam ultra annum differentis factò non offendatur: non solum; quòd Sacramentalem gratiam negligat: sed etiam ac multò magis; quòd, qui sine Pœnitentiæ Sacramenti usu toto anno ab omni peccato mortali abstinent, vix reperiuntur; & qui de venialium expiatione parùm solliciti sunt, facile prolabantur in mortalia, eorùmque commissorum obliviscuntur. Unde, qui sub prætextu immunitatis à culpa gravi confiteri nollit saltem ad fidelium scandalum & excommunicationem evitandam tempore Pascali, quò annuæ confessionis præceptum Ecclesiasticum urgeri solet, proprio suo Pastori ab eòve delegato se sistere, eive conscientiæ suæ statum in genere declarare deberet, ut cum *cit.* Suarez *n. 9.* monent Laiman. *n. 12.* & Palao *Tract. 29. disp. unic. p. 20. §. 2. n. 5.*

Dubium secundò est, an confessio-
20 nis annuæ præceptò teneantur etiam putri. Eos enim ante 12. ætatis annum teneri, cum Hostiensi & Anchorano *in c. Omnis cit.* negat Sotus *in 4. dist. 12. q. 1. art. 11. in fine.* Sed contra DD. commune iudicium & Regulam Concilii Lateranensis, fideles utriusque sexus generaliter omnes, postquam ad annos discretionis pervenerint, hoc est, doli capaces inter bonum & malum discernere sciverint, ad peccatum mortali, si quæ commiserunt, annuam confessionem obligantis, *c. Omnis cit.* Cum ergo peccatum mortale doli capacitate & discretionem inter bonum & malum supponat, quicumque illius conscientiam habent, quacunque ætate sint, confessionis annuæ præceptò tenentur, sicut tenentur Divinò, cujus illud determinatio est.

Dubium tertio est de anni tempore,
21 quò confessio est peragenda. Ratio dubitandi est, quòd ei certum tempus à Concilio Lateranensi determinatum non sit. Unde, licet communis omnium sensus sit; ejus præcepto satisfieri, si *c. cit.* præcepta communioni Pascali præmittatur: dissensio tamen inter DD. est, an tempus Paschale etiam ipsi præfixum sit; quòd statuenti Petr. Soto *de Confess. lect. 5.* favet non tantum consuetudo Confessionem peragendi in Quadragesima; quæ, testante eamque tanquam piam approbante & amplectente Trident. *cap. 5. cit.* in universa Ecclesia obtinuit & perantiqua est, *can. In capite 58. dist. 50.* sed etiam textus *Extravag. Vices 2. de Treuga & Pace* ubi Sixtus IV. parochianos ad peccatorum confessionem in Paschate faciendam obligari: idque Jure, scilicet *c. Omnis cit.* præceptum, ait. Unde parochiarum Rectores hodie à subditis suis exigere solent testimonium Confessionis Pascalis, & istius non peractæ convicti à magi-

à magistratibus graviter solent puniri.

22. Nihilominus frequentiori calculò & meliori quoque ratione RR. plerique annua Confessione paschale tempus determinatū *c. Omnis cit.* negant; ac proinde, sicut præcepto audiendi Missam Dominicis festisque diebus quacunque ejusmodi diei horâ, ita quocunque anni tempore peractâ peccatorum confessione præcepto ejus Ecclesiastico satisfieri, docent cum Navarro *Manual. cap. 2. n. 9. Soto in 4. dist. 18. q. 1. arr. 4. concl. 1. Sâ V. Confessio n. 4. Suarez cit. disp. 36. n. 2. Laiman. cap. 5. cit. n. 10. & alii.* Moventur variè; quòd *c. cit.* textus aliter loquatur de Confessione, & aliter de Communione: & illam quidem, *Saltem semel in anno*, absque ulla temporis determinatione obiri: istam verò *Ad minus in Pascha*, determinatè, nisi proprius sacerdos ob rationabilem causam eâ ad tempus abstinendum duxerit, reverenter suscipi præcipiat. Ex qua decreti differentia Paschale tempus Communioni duntaxat à Lateranensi Concilio determinatum, clarè desumitur.

Neque Paschalis Confessionis præceptum dari persuadet *cit. Extravag. textus*; quia eò Confessionis præceptum non imponitur: sed refertur impositum à Concilio Lateranensi *c. Omnis cit.* præcipiente Confessionem *Annua*, non *Paschalem*; & hujus mentionem ideò solum faciente; quòd eo tempore præceptæ Communioni tanquam dispositio soleat præmitti.

Majorem vim habet consuetudo; hæc enim Confessione, *c. cit.* semel in anno duntaxat sine temporis determinatione præceptæ, Paschale tempus determinavit; ut confessio, quæ ex Jure scripto solum annuatim, ex non scripto sive consuetudine, Paschali, sive eo tempore, quò accedendum ad S. Communionem,

etiam ipsa sit instituenda: qui verò, cessante legitimo impedimento, eam tali tempore non instituit, transgressor habeatur: & qui post eam, tempore Paschali jam peractam, labitur in peccatum mortale, istius confessionem usque ad sequens Pascha valeat differre. Ita Medina *de Pœnit. q. 18. quem Suarez cit. f. 3. n. 1.* refert & non obscure sequitur *n. 9.* Ratio est; quia ex una, consuetudo habet vim legis, ut istius instar novam obligationem introducere, & lege, sine temporis determinatione, introductam, certo tempore valeat alligare; ex altera verò parte, confessionem annuam à Concilio Lateranensi semel in anno sine certi temporis determinatione introductam, Paschali alligatâ esse, eò ipsò videtur; quòd, eotempore imminente Confessionis peragenda admoneri: & elapso, peractæ ab omnibus etiam iis, qui ad S. Communionem accedere nequeunt, exigi testimonium: & negligenter omisæ rei à fidelium communionem aut aliter soleant puniri. Quam Ecclesiæ consuetudinem, tanquam piam & meritò retinendam, probat & amplectitur Trident. *cit. cap. 5. in fine.* Unde

Qui à sacra confessione Paschali tempore obeunda legitime fuit impeditus, eamve culpabiliter intermisit, quamprimùm commodè potest, confiteri tenetur; quia tempus istud, sicut scriptò *c. Omnis cit.* Eucharistiæ reverenter sumendæ, sic non scriptò sive consuetudinariò Jure obeundæ peccatorum confessioni præfixum est, tanquam terminus obligationis implendæ; non finiendæ, ut cum Medina *cit. q. 18. Navarro Manual. cap. 21. n. 45. Suarez f. 4. n. 2. & aliis* advertit Laiman. *cit. cap. 5. n. 9.* quò locò etiam ad confessionis anticipationem obligat eum, qui in Paschate se pravitè impediendum, ferè sicut ad Missam manè, quò

nè, quâ commodè potest horâ, audiendam obligatur, qui consuetâ ei non potest interesse.

24. Dubium quartò est, an confessionis annuæ præcepto satisfiat per invalidam. Ratio dubitandi est; quòd Ecclesia ad poenitentiam & peccatorum confessionem etiam recipiat peccatores, qui propter defectum veri propositi nequeunt absolvi, *c. Quod quidam* 5. ideòque ab ipsa confessio solum externa præcipi, & omnia puniri videatur. Unde ab eo etiam, cui peccata sua fideliter & cum debita dispositione confessio sacerdos ex ignorantia vel malitia absolutionem non impertivit, Ecclesie præceptum impleri, aliqui DD. volunt cum Sylvestro *V. Confessio* 4. n. 3. & Paludano *in 4. dist. 17. q. 7.*

25. At multò verisimilius confessione undecunque, etiam citra omnem poenitentis culpam, invalidâ Ecclesie præcepto non satisfieri, cum Navarro *Manual. cap. 10. n. 4.* Soto *cit. dist. 18. q. 3. art. 3.* & aliis defendunt *citt. Suarez* f. 7. n. 3. Laiman. *cap. 5. n. 11.* Fagundez *Præcept. Eccles. 2. Lib. 1. cap. 4. n. 5.* & Palao *p. 20. §. 3. n. 4. & 7.* unicâ, sed clarâ solidâque permoti ratione; quòd ejusmodi confessione non satisfiat præcepto Divino; cum istò peccator ad gratiâ & amicitia Divinâ statim per peccatorum expiationem recuperandum obligetur: quòd per confessionem ex quocunque defectu invalidam non fit. Ergo neque Ecclesiastico satisfiat; cum istò Poenitentia non tam præcipiatur, quàm ejus ex præcepto Divino agenda tempus determinetur, secundum Trident. *citt. cap. 5. & can. 8.* Accedit; quòd confessionem non integrè aut sine dolore vel proposito emendationis peragens peccata sua vel non omnia, vel non fideliter confiteatur, contra textum *c. Omnis* *cit.*

Neque verum est; quòd istò præ-

cepta sit sola confessio externa, cum; quia non extèrna solum, sed vera poenitentia præcepta est Jure Divinò: cujus executioni tempus duntaxat determinatum est Humanò: tum verò; quia, cum nomine actûs regulariter non qualiscunque, sed validus veniat, secundum Tirraquell. *de Retrahtu Lignag. §. 1. gloss. 2. n. 5.* præceptò confessionis annuæ valida præcepta erit; cum enim actum invalidè fieri & non fieri paria reputentur, *arg. l. Duo Titii 30. ff. de Test. tutela*, quæ vera & valida non est, nomine præceptæ confessionis non venit, Palao *cit. §. 3. n. 5.*

Neque in contrarium facit *c. Quod quidam* *cit.* textus; quia, ut hic Doctor *n. 4.* & Suarez *cit. f. 7. n. 5.* observant, peccatoris rectè dispositi, sicut & meretricum, usurariorum aliorumque ejusmodi peccatorum confessio ab Ecclesia non admittitur, tanquam sufficiens ad implementationem præcepti Ecclesiastici; cum eâ non satisfiat Divino, sed solummodo, ut de peccatorum gravitate & anima suâ periculo admoncantur, & piis exhortationibus ad veram poenitentiam & conversionem facilius inducantur.

Porro, licet confessionem annuam negligentè graviter peccent, & de Hæresi suspecti sint, poena tamen, quæ ipsâ ejus omissione malitiosâ incurratur, Jure communi prodita non est; cum *c. Omnis* *cit.* ab Ecclesie ingressu & sepultura Ecclesiastica arceantur verbis, exigentibus actionem judicis & sententiam, quâ ita puniantur. *citt. Suarez* f. 8. n. 2. *Communi*, inquam; quia speciali Jure statutorum provincialium & diocæsanorum in ipsos lata est excommunicatio, contrahenda ipsò factò, sive voluntariâ & culpabili omissione Paschalis confessionis; etiamsi hanc negligentis delictum ignoretur, imò occultissimum sit, ut

¶ ¶

cum ead

eum eodem notant Fagundez *cit. cap. 4. n. 12.* & Palao *n. 5.* Unde

28. Dubium quintū oritur, an hujusmodi statutis lata excommunicatio contrahatur à confitente solum fide, hoc est, vel non integrè, vel sine omni dolore vel proposito emendationis. Ratio dubitandi est; quia, cum Ecclesia cogitationis & quæcunque merè interna peccata non cognoscat, ab ea latæ pœnæ ad hujusmodi peccata se non extendit. Sed ratio hæc levis est, cum enim internæ dispositionis defectus redundet in actum confessionis externæ, & hanc nullam reddat, istam tanquam nullam & sacrilegam obnoxiam reddet excommunicationi, statuto latæ in non confitentes, secundum doctrinam traditam *Lib. 1. Tit. 2. n. 40.* sicut eidem censuræ obnoxius esset sacerdos, qui Pœnitentiæ vel Baptismi Sacramenta alicui ministrare sub ejusdem censuræ ipsò factò contrahendæ pœna jussus, eum malitiosè sine interna intentione exterius absolvet vel baptizaret. Unde ejusmodi statuto latam censuram etiam incurrunt meretrices, usurarii & quicumque alii peccatorum veram confessionem malitiosè omittentes vel indebitè peragentes. Neque refert; quod excommunicati non declarentur, cum; quia Jure lata excommunicatio sine ulla declaratione animam ligat: tum verò; quia declarari non solet in favorem aliorum fidelium; ne cum ipsis communicantes peccent, & minorem excommunicationem etiam ipsi incurrant; non, quod ipsa censurâ non afficiantur; *cit. Suarez n. 4. Fagundez n. 12. & Palao n. 5.*

ARTICULUS II.

De Approbatione Sacerdotis,

SUMMARIUM.

29. *Decretum S. Synodi Tridentina de approbatione,*
30. *Sacerdotibus etiam Regularibus necessariâ ad confessiones secularium,*
31. *Licitè & validè excipiendas.*
32. *Conceditur ab Episcopo pro secularium,*
33. *Et pro Regularium confessionibus audiendâ à proprio eorum Prelato.*
34. *Eâ opus etiam habent sacerdotes graduati,*
35. *Approbandi sacerdotes sunt ab Episcopo, cujus jurisdictioni subjeti sunt ipsi,*
36. *Vel potius diocesis, cujus subditarum confessiones excipiuntur.*
37. *Concedi approbatio potest tribus modis,*
38. *Et semper gratis debet.*
39. *Admissionem ad examen potestibus injustè:*
40. *Validè tamen ex causa etiam injusta,*
41. *Et sacerdotibus Regularibus denegatur.*
42. *Ex justa causa ad certum locum & personas:*
43. *Imò etiam ad tempus restringitur*
44. *Validè absolvit approbatus, quem approbans idoneum per errorem:*
45. *Imò etiam, quem non idoneum judicavit.*
46. *Approbatio obnoxia est revocationi:*
47. *Qua variè & ex justa causa legitime fit,*
48. *Etiam ab approbanti successore,*
49. *Ab antecessore approbatus revocare valente ad examen.*

Approba-